

Våpeninstruks for politiet

Dato	FOR-2015-07-02-1088
Departement	Justis- og beredskapsdepartementet
Publisert	I 2015 hefte 11
Ikrafttredelse	01.04.2016
Sist endret	FOR-2018-06-27-1094 fra 01.07.2018
Endrer	FOR-1989-08-01-4872
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-1995-08-04-53-§29
Kunngjort	29.09.2015 kl. 15.00
Korttittel	Våpeninstruks for politiet

Kapitteloversikt:

Kapittel I. Virkeområde og definisjoner (§§ 1-1 - 1-5)

Kapittel II. Lagring (§§ 2-1 - 2-4)

Kapittel III. Bevæpning (§§ 3-1 - 3-6)

Kapittel IV. Bruk (§§ 4-1 - 4-5)

Kapittel V. Våpenforvaltning og kontroll (§§ 5-1 - 5-4)

Kapittel VI. Andre bestemmelser (§6-1)

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet 2. juli 2015 med hjemmel i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 29.

Endringer: Endret ved vedtak 2 juli 2015 nr. 1201, 3 mai 2016 nr. 460, 27 juni 2018 nr. 1094.

Kapittel I. Virkeområde og definisjoner

§ 1-1. Instruksens saklige virkeområde

- (1) Instruksens gjelder for tjenestemessig lagring, bevæpning og bruk av gassvåpen, skytevåpen og sprengvåpen godkjent for bruk i polititjenesten.
- (2) Instruksens gjelder ikke for lagring, bevæpning og bruk av slagvåpen og OC-pepperspray, som reguleres i egen instruks fastsatt av Politidirektoratet.
- (3) Instruksens gjelder ikke for utlevering og bruk av politiets våpen
  - a) til avliving av dyr,
  - b) for å avverge eller begrense farer ved ulykker, branner eller naturkatastrofer,
  - c) til godkjent trening og opplæring.
- (4) For prøveprosjekt med elektrosjokkvåpen gjelder særskilt instruks fastsatt av Justis- og

beredskapsdepartementet.

0 Endret ved vedtak 27 juni 2018 nr. 1094 (i kraft 1 juli 2018).

§ 1-2. Instruksens personnlemessige virkeområde

- (1) Instruksen gjelder for alle som i medhold av politiloven § 20 har eller er gitt politimyndighet.
- (2) For Forsvarets personell som er gitt og utøver begrenset politimyndighet i medhold av politiloven § 20 gjelder instruksens så langt den passer.
- (3) For utenlandsk politi- og sikkerhetspersonell gjelder følgende unntak fra første ledd:
  - a) Under livvaktjeneste gjelder særlig regulering fastsatt av sjef Politiets sikkerhetstjeneste i det enkelte tilfelle.
  - b) Ved observasjon eller ved forfølgelse over landegrensen etter Schengenkonvensjonen art. 40 nr. 3 eller 41 nr. 5, gjelder Konvensjonens art. 40 nr. 3. pkt. d eller art. 41 nr. 5. pkt. e.

§ 1-3. Instruksens geografiske virkeområde

- (1) Instruksens gjelder
  - a) på norsk land- og sjøterritorium, herunder Svalbard, Jan Mayen og områder underlagt norsk statshøyhet som biland, og
  - b) for personell som nevnt i § 1-2 første ledd i polititjeneste utenfor territorialgrensen. For personell som nevnt i § 1-2 annet ledd i polititjeneste utenfor territorialgrensen gjelder instruksens så langt den passer.
- (2) Instruksens gjelder også for norske polititjenestepersoner når tjenesteoppdrag fortsetter på annet lands territorium i medhold av Schengenkonvensjonen art. 40 nr. 3 eller 41 nr. 5, men slik at bruk av skytevåpen er begrenset i samsvar med konvensjonens art. 40 nr. 3. pkt. d eller art. 41 nr. 5. pkt. e.

§ 1-4. Definisjoner

I denne instruksens forstås med:

- (1) *Politisjef*:
  - a. Politidirektøren og assisterende politidirektør.
  - b. Politimester, visepolitimester, og annen fast stedfortreder.
  - c. Sysselmanen på Svalbard og assisterende sysselman.
  - d. Sjef og assisterende sjef for:
    1. Politiets sikkerhetstjeneste (PST)
    2. Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet (Kripes)
    3. Politiets utlendingsenhet (PU)
    4. Politiets utlendingsenhet (PU).
  - e. Sjef for Utrykningspolitiet (UP).
- (2) *Operasjonsleder*: Den som er tilsatt i funksjon som operasjonsleder eller midlertidig fungerer som operasjonsleder.
- (3) *Innsatsleder*:
  - a. Tjenesteperson som er tilsatt i funksjon som innsatsleder eller midlertidig fungerer som innsatsleder.
  - b. Tjenesteperson utpekt som deller av innsatsleder.

- c. Tjenesteperson utpekt av operasjonsleder for det enkelte tjenesteoppdrag.
- d. Tjenesteperson som leder tjenesteoppdraget etter Ordreinstruks for politiet § 9, jf. § 4 nr. 2.

(4) *Tjenesteperson*: Personell som i medhold av politiloven § 20 har eller er gitt politimyndighet og som har bestått opplæring for innsatspersonell for bruk av våpen.

(5) *Gassvåpen*: CS-spraybokser, CS-gassgranater, CS-gasspatroner og gassgevær godkjent etter § 1-5 til bruk i politiet.

(6) *Skytevåpen*: Enhånds og tohånds skytevåpen godkjent etter § 1-5 til bruk i politiet.

(7) *Sprengvåpen*: Sprengmidler til taktisk anvendelse godkjent etter § 1-5 til bruk i politiet. Haglegevær som brukes som entringsverktøy anses som sprengvåpen.

(8) *Ammunisjon*: Ammunisjon til gassvåpen, skytevåpen og sprengvåpen godkjent etter § 1-5 til bruk i politiet.

0 Endret ved vedtak 3 mai 2016 nr. 460, 27 juni 2018 nr. 1094 (i kraft 1 juli 2018).

§ 1-5. Myndighet etter denne instruksen

(1) Politidirektoratet:

- a) Gir utfyllende bestemmelser til denne instruksen, herunder bestemmelser om opplæring og godkjenning av personell. Bestemmelser fastsatt av Politidirektoratet i medhold av denne instruksen gjelder også for PST.
- b) Godkjenner våpen, ammunisjon og utstyr til bruk i politiet. Godkjenning skal være innenfor rammen av denne instruksen, jf. § 1-4. Politidirektoratet kan for det enkelte tilfelle også godkjenne bruk av andre typer våpen enn de som er nevnt i § 1-4.

(2) PST:

- a) Gir utfyllende bestemmelser i tilknytning til § 1-5 (2) b) første punktum og gir instruks som nevnt i § 1-2 (3) bokstav a og § 3-3 (2) bokstav b. Disse skal ved motstrid gå foran bestemmelser gitt av Politidirektoratet. PST skal informere Politidirektoratet om regelverk som vedtas etter denne bestemmelse.
- b) Godkjenner våpen, ammunisjon og utstyr som bare skal benyttes av PST. Godkjenning skal være innenfor rammen av denne instruksen, jf. § 1-4. PST skal informere Politidirektoratet om våpen-, ammunisjon- og utstyrstyper som godkjennes etter denne bestemmelse.

(3) Justis- og beredskapsdepartementet godkjenner ny ammunisjon med vesentlig andre egenskaper enn tidligere godkjent ammunisjon.

Kapittel II. Lagring

§ 2-1. Ordinær lagring

(1) Når våpnene ikke er i bruk eller gjenstand for fremskutt lagring, skal de som hovedregel oppbevares på det enkelte tjenestested i samsvar med bestemmelser gitt av Politidirektoratet og vedkommende politisjef.

(2) Når det ikke er hensiktsmessig at tjenesten utføres og ledes fra fast tjenestested, kan politisjef bestemme at våpen og ammunisjon skal oppbevares på stedet hvorfra tjenesten utføres.

(3) Sikker og forsvarlig oppbevaring i samsvar med retningslinjer fastsatt av Politidirektoratet må alltid ivaretas.

§ 2-2. *Fremskutt lagring av skytevåpen i motoriserte patruljer*

(1) Skytevåpen kan medbringes og oppbevares i motoriserte patruljer i samsvar med sikkerhetskrav fastsatt av Politidirektoratet. Ammunisjon skal oppbevares under forsvarlig tilsyn og kontroll i samsvar med retningslinjer gitt av Politidirektoratet. Bilpatruljer som styres av eller rapporterer til distriktets operasjonssentral skal medbringe skytevåpen, med mindre særlige forhold tilsier en annen ordning. Båtpatruljer skal medbringe skytevåpen etter retningslinjer fastsatt av Politidirektoratet.

(2) Våpen og ammunisjon skal etter endt tjeneste tilbakeleveres til fast oppbevaringssted ved det enkelte tjenestested. Under beredskapsvakt eller hvor patruljen ved endt tjeneste ikke returnerer til tjenestestedet, oppbevares våpen og ammunisjon i samsvar med retningslinjer gitt av Politidirektoratet.

(3) Verneutstyr skal alltid oppbevares i umiddelbar nærhet av våpnene.

§ 2-3. *Fremskutt lagring av gassvåpen i motoriserte patruljer*

(1) Bilpatruljer som styres av eller rapporterer til distriktets operasjonssentral kan i samsvar med retningslinjer fastsatt av Politidirektoratet medbringe og oppbevare gassvåpen.

(2) Av beredskapsmessige grunner kan operasjonsleder beslutte at gassvåpen for det enkelte tilfellet skal medbringes i motoriserte patruljer stilt til rådighet for operasjonssentralen.

(3) Verneutstyr skal alltid oppbevares i umiddelbar nærhet av våpnene.

§ 2-4. *Fremskutt lagring av sprengvåpen i beredskapstroppens motoriserte patruljer*

Sprengvåpen kan medbringes og oppbevares i beredskapstroppens motoriserte patruljer i samsvar med sikkerhetskrav fastsatt av Politidirektoratet. Sprengvåpen skal oppbevares under forsvarlig tilsyn og kontroll i samsvar med retningslinjer gitt av Politidirektoratet.

0 Tilføyd ved vedtak 27 juni 2018 nr. 1094 (i kraft 1 juli 2018).

Kapittel III. Bevæpning

§ 3-1. *Generelle krav*

(1) Bare tjenestepersoner med gyldig godkjenning kan bevæpnes, med mindre situasjonen antas å kreve umiddelbar væpnet innsats for å avverge eller stanse voldsanvendelse mot person, og godkjent personell ikke vil være tilgjengelig i tide.

(2) Bevæpnet personell skal normalt være uniformert og skytevåpen skal bæres synlig med mindre tjenestens art eller situasjonen tilsier noe annet.

(3) Når bevæpningsordre er gitt skal verneutstyr være tilgjengelig og benyttes, med mindre tjenestens art tilsier noe annet. Politidirektoratet kan fastsette særlige bestemmelser for bruk av verneutstyr ved beslutning om bevæpning i medhold av § 3-2 tredje ledd.

§ 3-2. *Vilkår for bevæpning med skytevåpen*

(1) Bevæpning med skytevåpen kan skje

- a) når omstendighetene gir grunn til å tro at tjenestepersonene i tjenesteoppdraget kan komme til å stå overfor en situasjon som er særlig farlig for dem eller andre, eller
- b) når det basert på trusselvurderinger og tilgjengelig informasjon anses som nødvendig for å kunne gi personer, objekter eller virksomheter tilstrekkelig beskyttelse.

(2) Politisjef kan gi forhåndsordre om at bevæpning skal skje i spesielle typetilfeller, herunder livvakttjeneste, hvor det må antas at kriteriene i første ledd bokstav a) regelmessig vil være oppfylt.

(3) Politidirektoratet kan etter samtykke fra departementet beslutte bevæpning i den daglige tjenesten for en periode på inntil tre måneder, når det ut fra risiko- og sårbarhetsanalyser vurdert opp mot politiets oppgaveløsning anses nødvendig for å sette politiet i stand til å kunne avverge eller stanse handlinger som vil være særlig farlig for liv og helse eller viktige samfunnsfunksjoner. Departementet kan samtykke til å forlenge bevæpningsadgangen med inntil åtte uker av gangen på de vilkår som er fastsatt i første punktum.

(4) Politidirektoratet kan etter samtykke fra departementet beslutte bevæpning i den daglige tjenesten ved sårbare objekter for et ubegrenset tidsrom, når det ut fra risiko- og sårbarhetsanalyser vurdert opp mot politiets oppgaveløsning anses nødvendig for å sette politiet i stand til å kunne avverge eller stanse handlinger som vil være særlig farlig for liv og helse eller viktige samfunnsfunksjoner. Politidirektoratet gir retningslinjer om hvilke rutiner som skal følges for å sikre at bevæpningen ikke varer lenger enn nødvendig.

0 Endret ved vedtak 27 juni 2018 nr. 1094 (i kraft 1 juli 2018).

§ 3-3. *Beslutning om bevæpning med skytevåpen*

(1) Beslutning om bevæpning med skytevåpen treffes av:

- a) operasjonsleder med godkjenning til å treffe bevæpningsbeslutning, eller politisjef, i tilfeller som nevnt i § 3-2 første ledd bokstav a).
- b) politisjef i tilfeller som nevnt i § 3-2 første ledd bokstav b).
- c) den enkelte tjenesteperson i tilfeller som nevnt i § 3-2 første ledd bokstav a) når situasjonen krever umiddelbar innsats, og det ikke er teknisk mulig, er tid til, eller taktisk tilrådelig å innhente bevæpningsordre fra operasjonsleder. Beslutningen gjelder for tjenestepersonen selv og dennes underordnede.

(2) Beslutning om bevæpning av tjenestepersoner i:

- a) Den Kongelige politieskorte (DKP) treffes av politimesteren i Oslo i samsvar med utarbeidet instruks.
- b) PST treffes av sjef PST i samsvar med utarbeidet instruks. Ved synlig operativ tjeneste skal operasjonsleder i distriktet hvor tjenesteoppdraget utføres, varsles.
- c) Kripos treffes av sjef Kripos. Operasjonsleder i distriktet hvor tjenesteoppdraget utføres skal varsles.
- d) UP og PU treffes som hovedregel av operasjonsleder eller politisjef i det distriktet tjenesteoppdraget utføres.

§ 3-4. *Beslutning om bevæpning med skytevåpen over distriktsgrenser*

(1) For væpnet politiinnsats som foregår i flere politidistrikter gjelder følgende:

- a) Når et distrikt har besluttet bevæpning for et oppdrag som nevnt i § 3-2 (1) a), vil bevæpningsbeslutningen fortsatt være gyldig for egne tjenestepersoner selv om oppdraget fortsetter inn i andre politidistrikt. Operasjonsleder i berørte distrikter skal varsles.
- b) Ved planlagte/koordinerte oppdrag over flere distrikter som nevnt i § 3-2 (1) b), er det den enkelte politisjef som har myndighet til å beslutte bevæpning innenfor eget distrikt.

(2) Når det anses hensiktsmessig kan politidirektøren beslutte bevæpning ved distriktsovergrepene hendelser som nevnt i første ledd a og b.

§ 3-5. Gassvåpen

- (1) Bevæpning med gassvåpen kan skje
  - a) når det i ordenstjeneste kan bli nødvendig for å opprettholde offentlig ro, orden og sikkerhet, eller
  - b) når omstendighetene gir grunn til å tro at tjenestepersonene i tjenesteoppdraget kan komme til å stå overfor en situasjon som er særlig farlig for dem eller andre.
- (2) Beslutning om bevæpning med gassvåpen treffes av operasjonsleder, men kan etter en konkret vurdering i det enkelte tilfellet delegeres til innsatsleder.

§ 3-6. Sprengvåpen

- (1) Bevæpning med sprengvåpen kan skje når vilkårene for bevæpning etter § 3-5 første ledd bokstav b) er tilstede, og det etter omstendighetene er grunn til å tro at det kan bli nødvendig
  - a) å bane seg adgang til låst eller sperret rom eller område ved bruk av sprengvåpen eller
  - b) å gjøre bruk av sprengvåpen for å forstyrre eller avlede person(er) som skal pågripes eller stanses.
- (2) Beslutning om bevæpning med sprengvåpen treffes av politisjef. Når situasjonen krever umiddelbar innsats, og det ikke er teknisk mulig, tid til eller taktisk tilrådelig å innhente bevæpningsordre fra politisjef, kan operasjonsleder treffe beslutning om bevæpning med sprengvåpen.

0 Endret ved vedtak 3 mai 2016 nr. 460, 27 juni 2018 nr. 1094 (i kraft 1 juli 2018).

Kapittel IV. Bruk

§ 4-1. Ledelse og ansvar

- (1) De alminnelige bestemmelsene om ledelse og ansvar gjelder også ved bruk av våpen.
  - a) Innsatsleder har
    - så langt omstendighetene tillater, ansvar for at all tilgjengelig informasjon om situasjonen, gjerningspersonen(e), offer(e) og omgivelsene er innhentet og vurdert før det gjøres bruk av våpen, og
    - et ansvar for at ordre om bruk av våpen er i samsvar med denne instruksen.
  - b) Den enkelte tjenesteperson har
    - alltid et ansvar for at våpenet behandles forsvarlig og at bruk av våpen er i samsvar med denne instruksen og ordre gitt av leder,
    - ansvar for at vilkårene foreligger når våpen brukes i nødverge etter annet ledd, og
    - når vedkommende ikke er undergitt taktisk ledelse av andre, de plikter som er nevnt foran i bokstav a).
- (2) Tjenesteperson undergitt direkte taktisk ledelse kan uten ordre fra leder bare gjøre bruk av våpen i nødverge.
- (3) Ved bruk av våpen har politiet plikt til å sørge for at skadevirkningene begrenses mest mulig.

§ 4-2. Fremgangsmåte for bruk av våpen

- (1) Når omstendighetene tillater det skal polititjenesteperson før det gjøres bruk av våpen
  - a) tilkjenne at vedkommende handler i egenskap av politi,
  - b) oppfordre gjerningspersonen(e) til å etterkomme gitte pålegg, og tydelig advare om at våpen vil bli brukt for å gjennomføre pålegget, og
  - c) vurdere hvilke farer og ulemper våpenbruken kan utsette utenforstående for, og tydelig advare omgivelsene om at våpen vil bli brukt.
- (2) Ved bruk av skytevåpen skal politiet:
  - a) hvis det er tid og taktisk forsvarlig, først avfyre varselskudd. Varselskuddet kan bare avfyres når vilkårene for rettet skudd etter § 4-3 er oppfylt, og skal rettes slik at personskade ikke oppstår,
  - b) så langt det er mulig, ha slik kontroll med omgivelsene at tredjeperson ikke skades.

§ 4-3. Vilkår for bruk av skytevåpen

- (1) Skytevåpen kan bare brukes når det er absolutt nødvendig og hvor lempeligere midler forgieves har vært forsøkt eller åpenbart ikke vil føre frem, i situasjoner hvor
  - a) tjenestepersonen selv eller andre trues med eller utsettes for en grov voldshandling eller annen grov integritetskrenkelse, og bruk av våpen fremstår som nødvendig for å hindre tap av menneskeliv eller alvorlig personskade, eller
  - b) det anses påkrevd å pågripe eller stanse person som er domfelt eller med stor grad av sikkerhet mistenkes for drap, andre grove voldshandlinger eller forsøk på slike voldsforbrytelser, eller av personer som av andre grunner anses som særlig farlige for menneskers liv eller helse, Norges selvstendighet, eller som alvorlig truer grunnleggende nasjonale interesser.
- (2) I situasjoner som nevnt i første ledd kan skytevåpen etter beslutning fra innsatsleder også brukes til å
  - a) beskadige eller gjøre en gjenstand ubrukelig,
  - b) forstyrre eller avlede gjerningspersonen.

§ 4-4. Vilkår for bruk av gassvåpen

- (1) Gassvåpen kan bare brukes
  - a) ved alvorlige ordensforstyrrelser når det fremstår som nødvendig for å opprettholde eller gjenopprette ro, orden eller sikkerhet, eller
  - b) i situasjoner som er særlig farlige for tjenestepersonen eller andre.
- (2) Beslutning om bruk av gassvåpen i situasjoner som omhandlet i:
  - a) første ledd bokstav a) treffes av operasjonsleder med mindre situasjonen krever umiddelbar innsats, og det ikke er teknisk mulig eller tid til å innhente slik beslutning,
  - b) første ledd bokstav b) treffes av innsatsleder.

§ 4-5. Vilkår for å bruke sprengvåpen

- (1) Sprengvåpen kan brukes når vilkårene for bruk av skytevåpen i § 4-3 er tilstede og med det formål
  - a) å bane seg adgang til låst eller sperret rom eller område ved bruk av eksplosiver,
  - b) å gjøre bruk av sprengvåpen for å forstyrre eller avlede person(er) som skal anholdes.
- (2) Beslutning om bruk av sprengvåpen treffes av innsatsleder.

0 Endret ved vedtak 27 juni 2018 nr. 1094 (i kraft 1 juli 2018).

Kapittel V. Våpenforvaltning og kontroll

§ 5-1. *Administrative rutiner*

I samsvar med retningslinjer gitt av Politidirektoratet skal politisjef sørge for at det etableres rutiner som sikrer oversikt over

- a) beholdning og lagring av enhetens våpen og ammunisjon,
- b) vedlikehold og funksjonsdyktigheten til enhetens våpen og ammunisjon, og
- c) omfang, nivå og gyldigheten av personellens våpengodkjenning.

§ 5-2. *Oversikt over bevæpning*

- (1) Politisjef skal sørge for løpende registrering av alle bevæpningsbeslutninger.
- (2) Politidirektoratet gir nærmere retningslinjer om registreringen og innrapporteringen.

§ 5-3. *Oversikt over bruk*

- (1) Politisjef skal i hvert enkelt tilfelle rapportere til Politidirektoratet når
  - a) det verbalt eller i handling er truet med bruk av skytevåpen,
  - b) det med skytevåpen er avfyrt skudd, herunder varselskudd og vådeskudd, eller
  - c) gassvåpen og sprengvåpen er avfyrt.
- (2) Politidirektoratet gir nærmere retningslinjer om rapportens innhold, og om hvilke undersøkelser som skal iverksettes.

§ 5-4. *Egenrapportering*

- (1) Tjenestepersoner som har utført eller ledet handlinger som nevnt i § 5-3 skal snarest mulig skrive rapport om forholdet til politisjef, jf. politiinstruksens § 6-3 annet ledd if.

Kapittel VI. Andre bestemmelser

§ 6-1. *Ikrafttredelse og opphevelse av tidligere bestemmelser*

- (1) Instruksens trer i kraft 1. april 2016.
- (2) Fra den tid instruksens trer i kraft, oppheves Våpeninstruks 1. august 1989 nr. 4872 for politiet med senere endringer.
- (3) Utfyllende bestemmelser som er gitt med hjemmel i Våpeninstruks 1. august 1989 nr. 4872 for politiet forblir gjeldende inntil de er erstattet med nye, så fremt de ikke strider mot bestemmelsene i denne instruksens.

0 Endret ved vedtak 2 juli 2015 nr. 1201.